

JAZZ-KITARANSOITON OPISKELUN ALOITUSVAIHEEN YLEISIMMÄT HAASTEET JA MOTIVOIVAT TEKIJÄT

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Mikko Kuparinen

Tutkin maisterintutkielmassani jazz-kitaransoiton opiskelun aloitusvaiheen yleisimpiä haasteita ja motivoivia tekijöitä. Jazz-kitaransoiton opetusmateriaalia löytyy runsaasti eri internet-sivustoilta, opaista ja videoista. Opetusmateriaali käsittelee usein suhteellisen pieniä ilmiöitä jazz-musiikin sisällä, että aloittelevan voi olla vaikeaa hahmottaa harjoitusten kontekstia ja tärkeyttä heille itselleen nimenomaan aloitusvaiheen kannalta.

Olen pohtinut mahdollisuutta seurata esimerkiksi konservatorion jazz-workshopin bändiä tietyn ajanjakson ajan, ja tutkia heidän mielteitään tunneilla esiintyneistä haasteista ja motivoivista tekijöistä kitaransoitonopiskelijoiden kesken. Maisterintutkielmani tavoitteena on siis antaa vastauksia jazzin opiskelun aloitusvaiheen yleisimpiin haasteisiin ja motivoiviin tekijöihin, sekä niiden mahdollisiin ristiriitoihin opiskelijoiden vastausten perusteella. Minulla on oletamus, että opiskelijoiden vastausten perusteella haasteet ja motivoivat tekijät olisivat suhteellisen samankaltaisia oppilaiden kesken. Oletan myös, että haasteet ja motivoivat aiheet eivät kulje käsi kädessä siinä mielessä, että oppilaita motivoivat aiheet eivät luultavasti myöskään ole haastavimpia osa-alueita. Näin siksi, että ammattikorkeakoulussa tekemieni haastattelujen perusteella opettajat olivat asiasta suhteellisen yksimielisiä.

Maisterintutkielmaa voisi mahdollisesti käyttää hyödyksi musiikin opettamisessa, jotta tiedettäisiin kiinnittää enemmän huomiota oppilaiden yleisimpiin haasteisiin, motivoiviin tekijöihin ja niiden mahdollisiin ristiriitoihin. Tarkoitan sitä, että oppilaat ovat oman kokemukseni mukaan alkuvaiheessa enemmän kiinnostuneita heille itselleen mielenkiintoisista aiheista, jolloin yleisimmät haasteet tulevat selkeästi esille ja soittajan taidot saattavat olla epätasapainossa. Toisaalta, suurimmat haasteet alkuvaiheessa (esim. rytmiikka) voivat olla osa-alueista hankalampia, joten kiinnostus siihen saattaa lisääntyä vasta opiskelun alkuvaiheen jälkeen jolloin taidot alkavat mahdollisesti tasapainottua. Oppilaat ovat toki kaikki yksilöitä, mutta yleisempää linjaa olisi mielenkiintoista tutkia.

Tutkimuskirjallisuudesta löytyy ainakin motivaatioon liittyvää tutkimusta soitonopiskelijoilla, jazzin filosofian tutkimusta, ammattilaisten tutkimusta, lukio-ikäisten ja alakouluikäisten jazzin opetuksen tutkimusta ja opettajankoulutuksen tutkimusta. West (2014) on koonnut jazz-musiikinopetusta koskevia tutkimuksia artikkeliin ja kirjoittaa, että jazz-musiikkia on opetettu kouluissa yli 40 vuotta, mutta silti jazzin opetusta koskevaa tutkimusta on tehty suhteellisen vähän. Hän on koonnut artikkeliinsa olemassa olevia tutkimuksia uusien tutkimusten tueksi. Suurin osa jazzin tutkimuksesta on keskittynyt opettajankoulutuksen tapoihin, filosofiaan ja siihen, miten ammattimaiset jazzmuusikot ovat oppineet improvisoimaan. Artikkelin aiheista kahdeksan keskittyy jazzin filosofiaan, neljä ammattilaisten tutkimiseen, kymmenen lukio-ikäisten jazz-soittajien tutkimiseen, kymmenen jazzin opettajankoulutuksen tutkimiseen ja 14 alakoulujen (alle 12-vuotiaat) jazz-musiikin tutkimiseen.

Maisterintutkielmassani tutkimusaineisto on keskiössä ja toimii tutkimuksen tekemisen lähtökohtana, eli se noudattaa empiiristä tutkimustrategiaa. Viimeistä rajanvetoa kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen strategian välillä minun on vielä vaikea päättää. Saara-Kauppinen & Puusniekka (2006) kirjoittavat, että laadullista ja määrällistä tutkimusta ei pidä laittaa paremmuusjärjestykseen, vaan tutkimuskysymykset määrittävät kumpaa menetelmää on syytä käyttää. ”Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus ovat lähestymistapoja, joita on käytännössä vaikea tarkkarajaisesti erottaa toisistaan” (Hirsjärvi ym., 2004, s. 127). Jyväskylän yliopiston menetelmäpolku (”Survey”, 2015) kertoo survey-tutkimusstrategiasta, että sen lähtökohdat ovat määrällisessä tutkimuksessa, mutta kyselyaineistoja voidaan kuitenkin analysoida joko määrällisesti tai laadullisesti. Tämä mahdollistaisi motivoivien tekijöiden, haasteiden ja ristiriitojen esiintymisen ja jakautumisen selvittämisen opiskelijoiden vastausten perusteella. Survey-tutkimus kerää tietoa standardoidussa muodossa joukolta ihmisiä niin, että aineiston avulla pyritään kuvailemaan, vertailemaan ja selittämään ilmiötä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2004, s. 125). Survey-tutkimuksen avulla olisi myös mahdollista seurata soitonopiskelijoiden näkemysten muuttumista tietyn ajanjakson aikana ja sitä voisi käyttää hyödyksi tapaustutkimuksen (case study) kyljessä, jolloin keskityttäisiin pieneen joukkoon ja heidän näkemysten muuttumiseen esimerkiksi lukukauden aikana. Jos toteuttaisin tutkimukseni esimerkiksi seuraamalla konservatorion bändiä, kysymyksillä voisin kartoittaa opiskelijoiden tunteja harjoitusten jälkeen. Kysymysten tarkoituksena on saada esimerkiksi saada selville, että mitkä asiat (esim. melodia, harmonia, rytmiikka, yhteissoitto, keskittyminen, kuunteleminen, nuotinluku) ovat haastavimpia ja että mitä asioita he kokevat jo osaavansa.

Ongelmanasettelussa voisi lähteä liikkeelle myös käsitysten ja asenteiden kuvaamisesta. Jyväskylän yliopiston menetelmäpolku kertoo käsitysten ja asenteiden kuvaamisesta, että näistä lähtökohdista tapahtuvan tutkimuksen ongelmanasettelu muotoutuu usein johonkin asiaan tai ilmiöön liittyvien käsitysten ja asenteiden kirjon kuvaamisesta, sekä sen kuuluvat usein empiirisen tutkimuksen piiriin ja voi noudattaa sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen strategiaa (”Käsitysten ja asenteiden kuvaaminen”, 2015). Yksi käsityksiin ja asenteisiin liittyvä seikka on se, että vaikuttavatko jazz-musiikin opiskelemisen mielenkiintoisuuteen jotkin selkeästi ulkoiset vaikutukset vai esimerkiksi jazz-musiikin kuulokuva enemmän painopisteenä musiikista pitämiselle. Kuulokuvan merkityksellä tarkoitan sitä, että kun opiskelijat ovat alkutaipaleellaan kiinnostuneita nimenomaan juuri tietyistä musiikin soittamiseen liittyvästä aihealueesta, saattaako sen syy löytyä myös yksinkertaisesti musiikin välittömästä vaikutuksesta itsessään. Erja Kosonen (1996, 17) kirjoittaa, että yksi motivaation tärkeimmistä ulottuvuuksista on musiikin välitön vaikutus itsessään, ja että sitä voidaan pitää relevantimpana motiivikriteerinä kuin motivaation jaottelua sisäisiin ja ulkoisiin motiiveihin. Voi siis olla mahdollista, että motivaatioon tai haasteisiin vaikuttavilla käsityksillä tai asenteilla ei ole niin paljoa merkitystä, koska oppilaat saattavat olla kiinnostuneita pelkästä kuulokuvasta niin, ettei sitä ole ohjannut ulkoiset motiivit.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2004). Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kosonen, E. (1996, s. 103, 13, 16-17, 58-59, 90-91). Soittamisen motivaatio varhaisnuorilla (lisensoitittyo, Jyväskylän yliopisto.) Haettu osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/41003/URN:NBN:fi:jyu-201302281281.pdf?sequence=1>

Käsitysten ja asenteiden kuvaaminen. (2015). Haettu osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/ongelmanasettelu/kasitysten-ja-asenteiden-kuvaaminen>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2009). Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV: Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja (Toinen vedos.). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto Tampereen yliopisto.

Survey. (2015). Haettu osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/survey>

West, C. (2014). What Research Reveals About School Jazz Education. Sage Journals. Haettu osoitteesta <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/8755123314547825>